

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Філософський факультет
Кафедра теоретичної і практичної філософії

**Свобода і виживання згідно філософії
екзистенціалізму**
**Freedom and survival according to the philosophy of
existentialism**

Кваліфікаційна робота з напрямом підготовки 033 «Філософія» на
здобуття освітнього рівня бакалавр філософії

Студент-виконавець:

Бондаренко Глорія Гіоргіївна
IV курс, ОР «Бакалавр»
денної форми навчання

Науковий керівник:

Бойченко Михайло Іванович
професор кафедри теоретичної і практичної філософії

Допущено до захисту:

На засіданні кафедри теоретичної
і практичної філософії

Протокол №____ від_____ 2022 р.

Зав. кафедри теоретичної і практичної філософії,
доктор філософських наук, професор,
Шашкова Людмила Олексіївна

Київ – 2022

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ СВОБОДИ ЗГІДНО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ	5
1.1 Негативна сторона свободи	5
1.2 Психологічний аспект свободи особистості	6
1.3 Перспективи здобуття свободи згідно філософії екзистенціалізму	7
РОЗДІЛ II. ЗДОБУТТЯ СВОБОДИ ЯК УМОВА ВИЖИВАННЯ В МЕЖАХ СУСПІЛЬСТВА	12
РОЗДІЛ III. РОЛЬ БУНТУ ЯК СПОСОБУ ГІДНОГО ВИЖИВАННЯ ЗГІДНО ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНІЙ ФІЛОСОФІЇ	21
ВИСНОВКИ	27
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	29

ВСТУП.

Актуальність теми дослідження. У центрі сучасної політичної думки важливе місце завжди займала проблема свободи.

Ідеальна свобода розвинулась з появою ідеї, що кожна людина є індивідом, окремою від групи, і що свобода є особистою і пов'язана з індивідуальним «я».

Екзистенціалізм підкреслює свободу особистості та свободу волі. Це стало реакцією на відчуття людиною абсурдності чи безглуздості сучасного життя; як прояв бунту проти загальноприйнятого або традиційного способу життя, підкреслюючи необхідність нового підходу. Спосіб виживання індивіда, який вимагає неухильну боротьбу за незалежність власних цінностей у світі, де панують інститути та системи суспільства.

Ця проблема стосується не лише свободи людини від політичних та економічних обмежень, а й її свободи в природі; її фундаментальна здатність до вільного вибору та дій, або необхідність виживати. Центральна тема екзистенціалізму полягає в тому, що істина має починатися з суб'єктивності; що існування передує сутності; що реальність в дії; що життя безглузде, і що тільки діючи людина може вкласти сенс у своє існування. Обрана тематика яскраво підтверджує, що прагнення до розвитку засноване на волі бути вільним. Свобода є основним правом кожної людини, свободою діяти, формувати і розвивати сьогодення і шлях, що веде до майбутнього нації, шляхом боротьби за власне «я». Розвиток у цьому сенсі – це здатність звільняти людей від небезпечної сили та впливу природного, геофізичного, соціально-історичного та світового середовища.

Екзистенціалізм закликає робити вільний вибір відповідно до власних потреб і брати на себе зобов'язання щодо наслідків такого вибору. Люди

повинні створювати реальність для себе, визначаючи напрями свого життя та приймаючи відповідальність за свій вибір. Чи є концепція свободи, яку передбачає розум, що мислить, абсолютна, чи вона контролюється загалом організацією держави, яку постійно звинувачують у посяганні на можливості свободи, яку необхідно невпинно виборювати, яскраво розглядається у роботах А. Камю, Ж.-П. Сартра, С. К'єркегора, Т. Адорно, М. Бубера, Г. Марселя та ін.

Об'єктом дослідження є основні ідеї філософів-екзистенціалістів щодо поняття свободи.

Предметом дослідження поняття свободи та роль виживання у її досягненні під кутом зору екзистенціалізму.

Метою дослідження є аналіз поняття свободи у філософів-екзистенціалістів, таких як Жана-Поля Сартра, Альбера Камю та ін., та її досягнення індивідом шляхом гідного виживання в оточуючому світі.

Успішна реалізація зазначеної мети передбачає розв'язання наступних завдань:

- Представити та проаналізувати поняття свободи у філософів-екзистенціалістів
- Дослідити проблему свободи та виживання в межах суспільства
- Виявити вплив бунту як способу виживання на досягнення індивідуальної свободи

Методи дослідження: застосовано загальнонаукові методи аналізу, узагальнення, синтезу і порівняння.

Структура курсової роботи: робота складається зі вступу, 3 розділів, 3 підрозділів першого розділу, висновків та переліку використаних джерел.

РОЗДІЛ I. ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ СВОБОДИ ЗГІДНО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ

1.1 Негативна сторона свободи

Негативній свободі або свободі від зовнішнього контролю загрожує потреба людини в безпеці. Свобода знаходиться під загрозою, тому що ми визнаємо, що свобода без фізичної безпеки небезпечна. Жан-Поль Сартр [8] визнає це, коли обговорює загрозу одного індивіда іншому. Томас Гоббс [3] вважає, що свобода веде до анархії, яка в кінцевому підсумку руйнує найосновнішу свободу, свободу життя, – задля її збереження він виступає за відмову від усіх свобод, окрім життя. Тотальна влада з її примусовими та маніпулятивними аспектами збереже життя шляхом знищення менш важливих свобод. Свобода в умовах тотального правління втрачена за одним винятком: право уряду знищувати життя заперечується.

Ліберальні політичні теоретики негайно почали розширювати погляди Гоббса на безпеку, щоб поширити сферу свободи за межі свободи на життя. Вони визнавали загрозу державного примусу до розширеної свободи і стверджували, що держава повинна гарантувати більш широкий спектр свобод людини. Це призвело до концепції природних прав і біллів про права. Тим не менш, влада держави і важливість порядку залишаються центральними в ліберальному погляді на свободу. Свободою потрібно до певної міри пожертвувати заради безпеки, інакше вона буде повністю втрачена. Для лібералів повна свобода стає неможливою. Таким чином, потрібно прийняти обмеження щодо фізичних дій і звернутися до інших концепцій свободи або прийняти небезпеку анархії. Однією з альтернатив

анархії є уявлення про свободу як психологічного феномену, принаймні частково незалежного від фізичного примусу.

1.2 Психологічний аспект свободи особистості

Після вивчення людської особистості стало ясно, що ворогом людини є її власна деструктивність. Обмеження, накладені на установки та групи, що прагнуть поневолити окремих людей, – стали результатом негативної свободи. Нездатність прихильників негативного погляду на свободу усвідомити психологічні аспекти її проблем стала кінцевим провалом.

Негативна свобода лише притупляє деструктивне вираження або внутрішні страхи та ворожість. Усі люди сприйнятливі до несвідомих потягів і сил, що ведуть до усунення обмежень і знищення всіх свобод. Політично найменш стабільними та найнебезпечнішими особистостями є авторитарні та антиавторитарні особистості.

Теодор Адорно [1] описав авторитарну особистість як таку, яка суворо дотримується загальноприйнятих цінностей і засуджує тих, хто порушує її цінності. Він некритично підкоряється сильним лідерам внутрішніх груп і прагне домінувати над слабшими за себе. Свої проблеми він проектує на козлів відпущення і мислить стереотипами та забобонами. Антиавторитарна ж особистість ірраціонально виступає проти всіх стандартів і команд, підтримуваних владою.

Авторитарній особистості бракує психологічної свободи, тому що вона пригнічує свою ворожість до авторитетів. Натомість вона спрямовує всю свою агресію на сторонні групи. Через її спрощену концепцію світу вона не в змозі зіткнутися з двозначністю та іншими аспектами реальності, що викликають тривогу. Антиавторитарна особистість відчуває брак психологічної свободи, тому що відмовляється визнавати власну слабкість

і потреби в залежності. Вона вважає, що всі авторитети є злими, а всіх слабких людей експлуатують і переслідують. Вона теж схильна до чорно-білого мислення, а також не може терпіти складність або двозначність у світі і стає самовпевненою у тому, що інші порушують її особливу структуру цінностей.

Отже, психологічна свобода визначається відсутністю підсвідомих страхів і ворожнечі, які можна прослідкувати в авторитарних та анти-авторитарних типів. Питання сучасної свободи розгортається боротьбою як за внутрішню, так і за зовнішню свободу. У цій боротьбі екзистенціалізм, займаючи одну з передових ролей, робить внесок у політичну теорію свободи.

1.3 Перспективи здобуття свободи згідно філософії екзистенціалізму

Екзистенціалістичну думку часто неправильно розуміють як внесок у діалог свободи через її абстрактну термінологію. Вона наголошує на певному людському досвіді, в якому опосередковуються повні виміри людського життя, щоб стати видимими, а також прояснює проблему визначення того, що насправді є свобода, і як привести людину до цієї свободи.

Хоча ці переживання не можуть бути повністю охоплені розумом, раціональність також може зайняти серед них своє місце. Замість емоційності, екзистенціалізм обирає персоналістичну філософію в тому сенсі, що завжди стурбований цілим, – живою людиною. Екзистенціалізм підкреслює переживання випадковості, тривоги та відчаю, оскільки ці відчуття є важливою частиною життя кожної людини. Кожне з цих

переживань має особливе значення для екзистенціалістичної концепції свободи.

Випадковість – це усвідомлення того, що людина народилася в чужому світі і що вона скоро помре. Для екзистенціаліста поняття випадковості веде людину до звільнення від смерті, а її визнання психологічно позбавляє від обмежень. Через знання смерті екзистенціаліст перетворює її на велику силу, яка може привести до облагороджування людського життя. Таким чином, віддаючи кінцевості центральне місце, екзистенціалізм перетворює смерть на покращення життя. Це викликає у людини думки про сенс життя, проектує його з поверхневого комфорту і являє основним викликом справжньому життю.

З випадковістю тісно пов'язана диспозиція тривоги. Екзистенціалісти вважають тривогу, відповідно до біхевіористської психології, як результат дезадаптації. Людина не в змозі вирішувати проблеми свого становища, оскільки вона ще не оволоділа техніками пристосування, доступними суспільством. Наслідком цього є неспроможність людини задовольнити свої потреби в повній мірі. Ця тривога визначається як результат відсутності здатності відповідати. Це заважає людині подолати психологічні обмеження до свободи.

Для екзистенціалістів тривога виступає неспроможністю адаптації до панівних норм. На їх думку, біхевіористи не розуміють причетності тривоги до усвідомлення небуття. Ніщо виступає дефініцією для сучасних інститутів та цінностей як пустотілої оболонки. Для кінцевого індивіда вони не містять субстанції, не мають значення, – тобто він відчужений усвідомленням власного кінцевого та безпорадного твердження щодо буття або сутності у структурі суспільства.

Цього досвіду не варто уникати. У цьому сенсі ніщо стає великою позитивною силою в житті людини через її виклик жити автентично. При цьому тривога більше не є відчуттям загрози для свого психологічного виживання, а перетворюється на довідник того, що людина знаходиться за межами її органічного життя. Отже, тривога є закликом стати собою, а не сигналом для підвищення або покращення конформізму. У цьому сенсі тривога є формою психологічної свободи, оскільки екзистенціаліст інтуїтивно вгадує своє справжнє «я» і виходить за межі своїх органічних обмежень, щоб жити повним життям, оволодіваючи своєю скінченністю та тривогами, які породжує суспільство. Він стає справжньою істотою, відкриваючи і проживаючи свою сутність.

Екзистенційний відчай – це усвідомлення того, що людина є самотньою в тих питаннях, які є найбільш важливими. Людина виходить із безпеки, яку пропонують її соціальні та політичні інститути, до усвідомлення того, що там, де на карту поставлено життя, жодна людська інституція не може зняти тягар відповідальності та прийняття рішень з її плечей. Тут людина повністю занурена у вир свободи, в якому тільки вона може знайти шлях до справжнього існування.

Перехід від залежності до справжнього існування чи сутності важкий. Екзистенціалісти ще з часів Серена К'єркегора обговорювали стрибок до справжнього існування. Цей стрибок відбувається в результаті досвіду випадковості, тривоги та відчаю, що веде до усвідомлення справжнього стану людини та рішучості вийти за межі соціальної та філософської відповідності, щоб здійснити справжню свободу чи справжнє існування на основі цих переживань.

Екзистенціалістів хвилює принцип структури або сутність його індивідуального «Я». Автентичне існування є осмисленням і життям

індивідуальної сутності людини. Переживання випадковості, тривоги та відчаю виникають, коли людина починає усвідомлювати, що їй було відмовлено у реалізації свого справжнього існування чи сутності, і служінні для досягнення цієї ж сутності. Це розуміння відриває екзистенціаліста від усіх психологічних обмежень, які були інтегровані в нього через суспільство, і штовхає його до відкритості справжньої свободи, яка є вирішальним моментом у всіх екзистенціалістичних роботах.

Для Сартра [8] автентичність – це створення сенсу. Для нього важливо, щоб людина пізнавала себе самотійно, не розраховуючи на підтримку Бога. Карл Ясперс [19] також наголошує на автентичності. Спираючись на К'єркегора, він вказує на те, що існування особистості не є даністю, а її ціль і мета. Іншими словами, особистість сама повинна створити свою сутність, тобто бути собою і жити автентично. Інші інтерпретували екзистенціалістичний прорив до відкритості свободи як прорив, який уможливорює справжнє людське переживання Бога.

Висновки:

Свобода обмежена двома способами. По-перше, вона обмежується примусом і маніпуляціями ззовні індивідуальної особистості. Цей примус не може бути у формі урядового чи приватного насильства чи тиску групи з метою підкорення. Маніпуляція менш очевидна і надходить як із державних, так і з приватних джерел через пропаганду та груповий тиск, спрямований на вплив, на думку та контроль діяльності. Особи прагнуть свободи від маніпуляцій і примусу, якщо вони визнають ці обмеження свободи. Боротьба з маніпуляціями і примусом – це боротьба за негативну свободу. Негативна свобода передбачає обмеження джерел маніпуляції та примусу.

Друга загроза свободі – внутрішня. Психологічні потреби та потяги людини змушують людину віддавати свою свободу авторитарним фігурам або прагнути панування над іншими. Еріх Фромм [13] говорить нам, що в своїй крайній політичній формі мазохісти повністю підкоряються владі держави або диктатора, а садисти прославляють панування та переслідування груп меншин і більш слабких націй. Свобода від цієї внутрішньої загрози називається психологічною свободою.

Важливість екзистенціалістського заклику до автентичного існування неможливо переоцінити. Для екзистенціалістів це є відродженням справжнього індивідуалізму в час, який втратив палке бажання до нього, незважаючи на весь зовнішній ентузіазм. Ця турбота про автентичність особистості є закликом як до психологічної, так і до негативної свободи. Усі подальші екзистенціалістські коментарі про суспільство, людину та державу являють своїм корінням страх, що соціальні відносини, якими ми їх знаємо сьогодні, руйнують свободу і, отже, пригнічують потребу людини пізнати свою сутність і жити автентично, породжуючи умови для виживання індивіда, як на духовному рівні, так і на біологічному .

РОЗДІЛ II. ЗДОБУТТЯ СВОБОДИ ЯК УМОВА ВИЖИВАННЯ В МЕЖАХ СУСПІЛЬСТВА

Суспільство та держава у своїх поняттях завжди різнилися. Екзистенціалісти виокремлюють державу як меншу форму суспільства, що відрізняється за організацією та метою, але при цьому не виходить на конфлікт. Для стабілізації соціальних інститутів та підкорення волі індивіда суцільній волі суспільства, держава служить його цілям за допомогою насильства, використовуючи власну силу. Громадські засоби масової інформації, віра в системи та страх окремих людей піддатися соціальному остракізму через відмову підкорятися також схиляють суспільству волю особистості. Таким чином, боротьба за свободу – це більше, ніж боротьба з боку держави. У своїй основі це боротьба між особистістю та суспільством, – як спроба індивідууму вижити та зберегти власну цілісність.

Суспільство для екзистенціалістів – поняття абстрактне, яке не має емпіричної реальності. Суспільство складається з індивідів, які зливають свою ідентичність з цим абстрактним поняттям, прославляючи його, що сприяє позбавленню справжньої ідентичності людини. Таким чином, небезпека для індивідуальної свободи полягає в тому, щоб окрема людина ототожнювала себе з цим абстрактним поняттям, а не визнавала себе як індивіда, що підлягає індивідуальним емпіричним досвідом і здатний до справжнього існування.

Усі мислителі-екзистенціалісти бояться суспільства через переконання, що воно позбавляє людину відчуття індивідуальної реальності. К'єркегор [20] нарікав на життя в епоху абстракції, і до нього приєднався Мартін Гайдеггер, який попереджав, що відносини з іншими змушують людину забути про своє справжнє існування. Суспільство було спроможне знеособлювати людину та формувати її особистість під особистість суспільства в цілому. Зіткнувшись із цією проблемою,

Гайдеггер [18] вважає, що справжня людина не може жити як абстракція. Вона повинна вибирати між тим, щоб підкоритися якомусь абстрактному уявленню про людину, або стверджувати свою автентичність, відходячи від суспільства.

На думку екзистенціалістів, суспільство спотворює істинність людини з кількох причин. Для початку абстракція, яка змушує людину підкорювати власну емпіричну реальність переконанням соціального цілого, робить її сприйнятливою до зла мас-медіа. В свою чергу засоби масової інформації покликані відокремити людину від власного «Я» та повністю зануритися у суспільство. Відзначаючи це, К'еркегор [20] звинувачує ЗМІ в підмінні справжніх діянь на плітки. Тираж газет для нього визначався індикатором ступеня винищення свободи, адже свобода знаходилася в істинній внутрішній сутності людини, коли мас-медіа – цілком зовнішній спосіб дискурсу.

Другою характеристикою суспільства, яка слугувала дегуманізації людини, позбавляючи її свободи, являється її тенденція до егалітаризму. Егалітаризм, як і засоби масової інформації, представляє абстрактну якість суспільного життя та сприяє йому. К'еркегор [20] бачить егалітаризм модерну як процес нівелювання, що символізує перемогу абстрактного над емпіричним існуванням. Це перемога громадськості над особистістю. Ця громадськість, як він вважає, «складається з нереальних індивідів, які ніколи не є і ніколи не можуть бути об'єднані в реальній ситуації – і все ж тримаються разом як ціле» [20; с. 38]. Для К'еркегора зведення від статусу людини до того, щоб стати одним із рівних, складаючи абстракцію, є антитезою свободи.

Гайдеггер [18] вважає, що егалітаризм суспільства породжує безособистість, оскільки ми всі схожі і тому взаємозамінні. Зведення до

рівних створює категоричний імператив поводитися як усі. Це також є запереченням свободи творчості. Ясперс також побоюється, що процес урівнювання завдає шкоди свободі людини. Для нього [15] усунення відмінностей означає пониження вищого до середнього. Таким чином, він зводить до того, що універсальне – завжди поверхнєве. Але, як заявляє Ясперс, ми наполегливо продовжуємо цей процес в надії, що зможемо привести до об'єднання людства.

На думку Габріеля Марселя [21], спроба стерти справжні відмінності є необхідною, щоб змусити людину ідентифікувати себе з суспільною чи груповою волею. Таким чином, суспільство прагне зробити незаконними колишні свободи. Права пригнічуються до тих пір, поки ситуація кожного індивіда не буде схожа на становище його сусіда. Для Марселя суспільство боїться індивідуальних свобод як анархічних з точки зору своєї стабільності і прагне придушити свободу людини.

Третьою характеристикою суспільства, що загрожує свободі, є його наголос на прийнятті певних типів ідеологій. Ці ідеології зменшують страх і перетворюють людей в абстракцію, оскільки вони ідентифікують себе з системою, а не зі своїм власним емпіричним досвідом. Впевненість, яка надається індивіду через прийняття філософської системи, заперечує такі переживання, як випадковість, тривога та відчай, які є необхідними передумовами повної свободи.

Для екзистенціалістів існує ряд причин, через які ідеології та закриті системи мислення перекривають свободу. В першу чергу вони вважають, що людина не в змозі побудувати універсальну систему мислення, за допомогою якої стане можливим споглядати істину ззовні, як будь-який інший об'єкт. Також екзистенціалісти остерігаються віри в універсальну систему, адже вона дасть людині хибне відчуття безпеки, що позбавить її

від тривоги та відчаю, які призводять до усвідомлення свого стану та справжнього існування у свободі. По-друге, вони вважають такі системи родоначальниками нетерпимості, що спокушає людей до псевдо-самоуявлення володінням абсолютної істини, що призводить до релігійного та політичного придушення та несправедливості. Націоналізм є прикладом цієї проблеми.

По-третє, навіть якщо слід уникати фанатизму та нетерпимості, екзистенціалісти остерігаються, що закриті системи чи ідеології породжують відсутність інтересу до подальшого цікавлення власним життям. Таке ставлення, як каже Мартін Бубер, «...викликає задоволення від того, що хтось побудував будинок, у якому відтепер можна комфортно жити, і з якого можна дивитися на світ з цікавістю, але без серйозного занепокоєння» [17; с. 144]. З цієї точки зору, замість пригоди життя перетворюється на тривале існування, оскільки більшість людей не створюють власні системи, а просто приймають їх. Для екзистенціалістів навіть творці систем часто просто поєднують їх, ніколи не залучаючи до них свою особистість. Таким чином, прийняття систем викликає відчуження людини від того, ким вона може бути.

Також екзистенціалісти прискіпливо ставляться до соціальних рухів або так званих «ізм», які пропонують людині безпеку та комфорт, надаючи універсальне пояснення світу. Завдяки цим системам людина відчуває впевненість у своїх знаннях цілей та устроїв світу, крім того, більшість з них запевняють покращити життя. Хоча всі обіцянки мали лише один ефект – заперечення авентичності індивідууму, який довірився їм і уникнув екзистенційної кризи, за якою слідувало істинне існування в новій свободі.

Авжеж, надзвичайна прихильність «ізмам» властива не всім системам, та екзистенціалісти запевняють, що всі системи справді

призводять до руйнування індивідуалізму більшою чи меншою мірою. Незважаючи на відмінність між системами у ступенях контролю а індивідом – кожна спричиняє втрату людиною власної свободи.

Прикладом закритої системи можна взяти лібералізм. Екзистенціалісти критикують його за ігнорування інших обмежень свободи людини, окрім держави. Фрідріх Ніцше [7] додає лібералізм, тому що його представники роблять спроби перетворити свободу та індивідуальність у формулу досягнення найкращого. Для них лібералізм як можливість створення утопії щастя з віри в справедливість ліберальної моделі, яка виявляє свободу в балансі індивідів і груп з державою. Ніцше вважає, що за таких умов люди в утопії перестануть переживати в реальності справжнє існування у свободі, поринаючи у пошуки комфорту і безпеки.

Важливість розуму і належної вченості займає не останнє місце у екзистенціалістів; вони звертаються до проблем людської свободи, однак захист сприятливих аспектів будь-якої системи – не їх профіль. Екзистенціалізм у своїй основі являє інтроспективний гуманізм або теорію людини, що виражає інтенсивне усвідомлення індивідом своєї випадковості та свободи. Екзистенційного усвідомлення обмежень у ліберальному суспільстві та в межах ліберальної думки само по собі достатньо для засудження ліберальної думки. Для екзистенціаліста будь-яка спроба структурувати чи впорядкувати людські стосунки є підставою для її анафеми. Будь-яка філософія, яка впорядковує людей, є насправді злою, недоброю, незважаючи на її декларовані чудові якості.

До націоналізму як до закритої системи екзистенціалісти схильні набагато менше, аніж до лібералізму. На їхню думку, націоналізм намагається надати життю людини сенс, зануривши в групу, якій та повністю присвячує своє ж життя. Ніцше [7] критикував націоналізм як

підтримку нетворчих тенденцій в людині, її ліні та страху. Сучасна держава для нього приклад дещо складного стада, проти якого індивідам довелося б піднятися, задля уникнення власного поглинання ним. Таким чином, Ніцше, як і інші екзистенціалісти, не вважав націоналізм гідним заповнювати життя людини, а скоріше спробою її знищення, перетворюючи індивіда на раба держави.

Щодо марксизму та соціалізму – незважаючи на деяку симпатію у випадках, коли йдеться про екзистенційні аспекти марксизму та соціалізму, філософи все ж таки заперечують їх за умови обмеження свободи, як й інші ідеології.

Екзистенціалісти виокремлюють великий розрив між раннім дослідженням людської долі Карла Маркса та подальшою систематичною ортодоксією соціалізму. Для екзистенціалізму вагомим вкладом став аналіз Маркса відносин між індивідом і його економічним середовищем. Екзистенціалісти вважають, що Маркс розкрив кардинальну концепцію в екзистенціалізмі, оскільки він відкрив дисгармонію серед проголошеного прогресу, коли цілі групи людей стали лише знаряддям, а не особами – коли сучасний робітник став підпорядкованим машині, над якою він не мав ефективного контролю і яка охопила його через контроль над його роботою.

На жаль, для екзистенціалістів Маркс намагався вирішити цю проблему, прийнявши ідею Гегеля про включення проблеми та її пропонованого рішення у велику систему. У ньому ідея або світовий дух Гегеля замінюється виробничими силами. Історія визначається в міру того, як вона рухається до становлення соціального суспільства, де людина стає повноцінною. Таким чином, для екзистенціалістів Маркс належним чином позначив відчуження людини, але невірною знайшов її вирішення в логічній системі, що веде до визначеної мети. Як і в Гегеля, історія відмовляє людині

у свободі формувати її, і система з її обіцянками щастя і безпеки замінює вільну людину, яка живе в справжньому існуванні, щоб формувати власну долю.

Ніцше на цю марксистську систему відреагував бурхливо. Трагедією і парадоксом, на його думку [6], є прагнення соціалізму використовувати суспільство як засіб для досягнення остаточного щастя індивіда, коли насправді таким чином індивідуальність його підкорюється.

Винятком стає Сартр, який у «Критиці діалектичного розуму» [22] займається марксизмом як інтелектуальною дисципліною, намагаючись приєднатися як до марксизму, так і до екзистенціалізму. Він сподівався, що саме екзистенціалізм зможе омолодити природу марксизму, звинувачуючи сталіністів у набутому культі нав'язливих ідей. У «Критиці діалектичного розуму» [22] Сартр стверджував, що нестача обмежує людей і є джерелом насильства. Таким чином, Сартр вважав, що людська свобода є менш повною, ніж він уявляв, коли писав «Буття і ніщо». Тепер він побачив, що свобода для потреби стала реальною лише тоді, коли люди об'єдналися для взаємодопомоги.

Для Сартра терор набув значення інструменту політичної дії, як «зв'язок братерства» [22], – коли ізольовані особи, натхненні однією метою, могли об'єднатися в групу. Революційне насильство стало для Сартра неминучим, адже свобода людини давала йому особливе право на терористичні дії революційних лівих. Але спроба поєднати екзистенціалізм і марксизм для нього була невдалою.

Чотири роки потому Сартр опублікував «Слова» [12], в яких він, здавалося, відкидає або спростовує багато з того, що стверджував його трактат про марксизм. Він побачив, що його прагнення до універсалізму мало ефект, протилежний тому, якого він бажав. Таким чином Сартр

наблизився до своєї вихідної позиції та підходу більшості екзистенціалістів до марксизму.

Будь-який науковий або психологічний підхід до соціальних наук, який допускає неможливість людини вільно прокладати власний шлях у світі або детермінованість її дій, – так само бракувалися екзистенціалістами. На прикладі постулату Фредеріка Скіннера можна розглянути ставлення, які вони відкидають, – що дія людини «є законним фактом, що вона не порушена примхливими діями будь-якого вільного агента – іншими словами, вона повністю детермінована» [23; с. 227].

Як і всі екзистенціалісти, Мартін Бубер [17] спростовує будь-яке відношення детермінізму до тлумачення людини. Для нього науки помилкові, – як і Ясперс, він приймає їх користь та практичність, але відкидає можливість з їх допомогою віднайти сенс життя. Позиціонуючи власну авторитетність до людських потреб і цілей, науки набувають шкідливості та небезпеки перед людиною, стають основним джерелом її відчуження. Хоча Бубер вважає, що система не в змозі поглинути вільного індивіда, як от, наприклад, Дарвін з його біологічною інтерпретацією світу і Шпенглер з історичною схемою піддалися долі, яку створили самостійно.

Висновок:

Закриті системи мислення та світоглядів, які відбирають у людини свободу, викликають у екзистенціалістів сильне заперечення. Слідування цим системам спричиняє неавтентичне існування, яке необхідно подолати. Несправжнє існування змушує людину рухатися течією суспільства, замість власноручно збудованого життя. У ньому людина ще не здолала свого відчуження і залишатися в цьому стані безчесно, адже це заперечення її великих можливостей. Екзистенціалісти вбачають нижчий ступінь

людського існування, який полишаєш за допомогою певного фундаментального досвіду, спільного для усього людства за бажанням, але проблема полягає в закритих системах, які заважають його відчутти, прожити переживання. Ці системи налягають хибною впевненістю щодо утвердження власного світогляду та самого себе, змушують вважати себе керованими, прививаючи цю керованість. Вони заохочують до певних способів мислення, залучають жертвувати свободою, яка призвела б до відчаю та усвідомлення, в обмін на матеріальну свободу. Екзистенціалісти вимагають, щоб була збережена повна безпосередність таких переживань, як тривога, ризик, нудьга, відчай, смерть і небуття. Тільки тоді ці відчуття можуть забезпечити поштовх, необхідний для того, щоб спроектувати людину з її неавтентичного існування до справжньої автентичності у свободі.

Таким чином, суспільство, забезпечуючи фальшиву безпеку через закриті системи мислення, егалітаризм, примусове регулювання через державу та маніпулятивне регулювання через засоби масової інформації, функціонує, щоб позбавити людину її унікальності та поєднати її ідентичність з ідентичністю абстрактної публіки. Альтернативою цьому процесу є відхід від суспільства. Отже, індивідуальна людина задля виживання повинна стати соціальним девіантом, щоб зберегти свою свободу. Фактично вона стає бунтівником.

РОЗДІЛ III. РОЛЬ БУНТУ ЯК СПОСОБУ ГІДНОГО ВИЖИВАННЯ ЗГІДНО ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНІЙ ФІЛОСОФІЇ

Екзистенціалізм дозволяє себе розглядати як філософію, яка акцентує увагу на індивідуалізмі та нонконформізмі, і його представники погодяться,

що вирішення власних екзистенційних проблем залежить від особистості – суспільство не може зробити це за неї. Більше того, суспільство не повинно надавати їй ролі у виконання спеціальних функцій, індивід вільний шукати власної досконалості як справжня істота, а не як безперобійний гвинтик у великій соціальній машині. Тому екзистенціаліст, шукаючи справжнього існування, повинен повстати проти сил, які обмежують його несправжнє життя.

Порівняння соціально-політичних позицій Сартра і Камю виявляє розкол на консервативних і ліберальних екзистенціалістах. Основна область розбіжності полягає в значенні та результаті конфлікту, який повторюється, коли люди повстають проти власної об'єктивації іншими або в системах, або як особистості. Ця різниця втілена в їхніх відмінних способах визначення концепцій бунту як бунту особистості, яка відмовляється бути частиною зла суспільства, водночас стверджуючи свою власну свободу та автентичність ненасильницьким способом. Сартр коливається між консервативними і ліберальними позиціями. Іноді, будучи консерватором, він стверджує, що індивід залишається самотнім і втратить свою автентичність, якщо бере участь у будь-якій колективній діяльності. В останні роки, як ліберал, Сартр бачив необхідність колективних дій, оскільки групи беруть участь у революції, яка може бути насильницькою. Ця революція є реалістичною програмою дій, накресленою до певних цілей і рухається разом із ходом історії, який вона спрямовує та модифікує.

На відміну від Сартра, Камю поступово виробив політичну філософію бунту і дотримувався її. Його філософія – це філософія обмеження та стриманості. Він не пропагує пасивність, але якщо насильство відбувається, воно не узаконене. Це результат прорахованого ризику та особистої відповідальності. До будь-якого насильства можна вдаватися лише як до

крайньої міри, яка протиставляється іншому крайньому насильству. Камю пише: «Істинна дія повстання дасть згоду взятися за зброю лише для установ, які обмежують насильство, а не для тих, що його кодифікують» [5; с. 260]. Так само, як філософія повстання шукає динамічну середину між насильством і абсолютним ненасильством, вона вважає, що справедливість і свобода повинні знайти свої межі один з одним. Ні реальне, ні ідеальне не повинні переслідуватися за рахунок іншого. виправдання дій і систем в ім'я того, що вони є, заперечує трансцендентність людини і приковує її до матеріального світу. Для Камю бунтар, що хоче вижити, повинен прямо протистояти реальності, не уникаючи її. Повстання є безкомпромісним щодо засобів, але прийме наближення у досягненні своїх цілей. Він живе у відносному і ненавидить абсолюту.

У «Чумі» [4] Камю обговорює проблеми політичної дії та революції щодо уникнення скоєння тих самих гріхів, які вони прагнуть знищити. У романі двох чоловіків зближує рідкісний досвід дружби через усвідомлення того, що кожен по-своєму бореться з однією і тією ж хворобою. Доглядаючи за хворими, доктор Ріс був тісно пов'язаний з Тарру, який об'єднав громадян у групи працівників швидкої допомоги.

Тарру вважав, що суспільство, в якому він жив, ґрунтується на смертному вироку, і що, прагнучи його знищити, він буде виживати шляхом боротьби проти вбивства. Тому він приєднався до політичної групи, яка була присвячена ідеалу створення кращого суспільства. Він усвідомлював, що їхня програма дій іноді призводила до засудження деяких людей на смерть, і йому було важко прийняти цей факт. Проте його супутники переконали його, що ця меншість повинна померти задля світу, де смертні вирoki зникнуть. Згодом настав день, коли він побачив розстріляного чоловіка, у моменті зрозумівши, що всі ті роки, коли він щиро вірив, що

бореться з чумою, він теж був одним із тих, хто хворів на чуму і поширював її.

Однак Тарру виявляє, що всі ми заражені чумою. Патріотизм в Америці означає смерть для дітей у В'єтнамі, а наші щирі зусилля забезпечити краще і мирне життя для всіх людей призводять до руйнування і смерті, як для людей доброї волі, так і для людей з поганою. Він приходить до висновку, що існують лише епідемії та жертви; відмовляючись стати на бік, можна принаймні бути чумою. Невинний вбивця, який завдає людям найменшої шкоди, а іноді, можливо, навіть трохи користі. Таким чином, для Тарру перед обличчям очевидного зла, такого як епідемія, яка вразила місто Оран Кор під час нацистської окупації, стає очевидним робити все можливе, щоб допомогти жертвам, але не брати участі в політичних акціях, які водночас забирають час пошуку вакцини. Тарру з неспокоєм усвідомлює, що цей курс може призвести до того, що створення історії може бути довіреним іншим. Але він відчуває, що його власною частиною досягнення миру має бути співчуття, його моральне розуміння.

Позиція Тарру підкреслює принципову ідею «Бунтівної людини», що революція, – як приклад чергової спроби вижити, – яка забирає свободу людини заради абсолютної справедливості, нічим не краща за несправедливий деспотизм, створений з метою забезпечення необмеженої свободи небагатьох. Існують певні абсолютні межі, які неможливо переступити в ім'я жодного ідеалу, не зіпсувавши цим ідеал зсередини.

Ідея абсолютних меж у Камю пов'язана з ідеєю людської природи чи сутності. Коли він каже, що існують обмеження, яких люди повинні дотримуватися, він заявляє, що всі люди мають абсолютну цінність. У цій мірі Камю стверджує, що сутність передре існуванню, і тим самим відкидає позицію Сартра про те, що людина цілком вільна створювати власні

обмеження. Однак ця абсолютна величина не дозволяє формувати системи чи ідеології. Він передбачає абсолютну цінність людської особистості над усіма речами, включаючи всі інші абсолюти. Таким чином, Камю протистоїть разом із Сартром християнам, гегельянцям і марксистам, чії доктрини або первородний гріх, абсолютна ідея та економічний детермінізм підпорядковують людину історичному процесу, який частково знаходиться поза нею.

Проте Тарру не тотожний Камю. Ріє більш реалістичний, ніж Тарру, оскільки він відкидає боротьбу Тарру за досягнення неможливої невинності. Він вважає, що найкраще, що може зробити людина, – це боротися зі смертю та безглуздістю, які є структурою людського стану. Тут Ріє висловлює переконання Камю, що людина повинна боротися, якщо справді хоче бути людиною. Він не може втриматися від бунту, як це зробив Тарру.

У «Бунтівній людині» [5] вчення Камю про чисте повстання показує переплетення ідей, що походять від Ріє та Тарру. Повстанець усвідомлює, що єдиною альтернативою прийняттю гніту й несправедливості для нього є прорахована провина. Він не буде працювати в ім'я партії чи принципу, який прагне виправдати вбивство як доцільне, але він усвідомлює, що в сьогоdnішньому житті не можна діяти або навіть відмовитися діяти, не ризикуючи чи не погоджуючись на смерть інших. Тому він плаче, як Тарру, надію, що може бути невинним убивцею. У «Бунтівній людині» Камю говорить: «Якби повстання могло заснувати філософію, то це була б філософія меж, прорахованого невігластва та ризику. Людина, яка не може знати все, не може вбити все» [5; с. 257]. Тут ми знаходимо зв'язок між правильною поведінкою і ясною прозорливістю. Але цього разу бунтівник усвідомлює, що він не знає, що змушує його усвідомити, що він не може

ставитися до живих людей як до витратних матеріалів заради людей, які ще не народилися. Бунтар, як і Ріє, усвідомлює, що, віддаючи перевагу служити людині, а не Богу, він не повинен робити помилки, намагаючись стати Богом. Він залишається вірним своїм початковим принципам, бажаючи дотримуватися основного правила сьогодення, яке Камю сформулював так: «Навчіться жити і помирати, а щоб бути людиною, відмовтеся від того, щоб бути Богом» [5; с. 277].

Можливо, істина в тому, що Тарру і Ріє представляють два аспекти самого Камю. З одного боку, це жага чистоти серця і відчуття, що йти на компроміс з будь-яким суспільством чи з будь-якою партією, яка дозволяє жертвувати індивідами заради блага більшості, є неправильним; з іншого боку – це усвідомлення того, що заклопотаність власною невинністю та відхід від світу є ще одним способом погодитися на зло, яке вже існує. Камю визнає, що для порятунку людей мають бути повстання; але якщо революційний рух не хоче знищити і людей, і принципи, він наполягає на тому, що він повинен зберегти бунтівника в його серці.

У «Чумі» [4] ці два методи символічно поєднуються. Ріє і Тарру визнають свої відмінності, але кожен із них співчутливо розуміє, чого хоче інший. У момент визнання обидва чоловіки відчувають дивне щастя, яке приходить, коли дві людські істоти розуміють відмінності один одного, приймають їх і терплять один одного в короткій відстрочці, яку вони отримали від нестерпності та зла хвороби.

Висновки:

Таким чином, Камю підтверджує право на бунт задля виживання індивіда, як фізичного, так і духовного, але стурбований тим, що воно може бути доведено до крайності, заперечуючи сам принцип індивідуальної свободи, за який воно виступає. Тому він закликає повстання охоплювати

обмеження та стриманість. Цей бунт має бути індивідуальним, а не частиною масового організованого громадського руху. Це проста дія індивіда, який через занепокоєння совісті щодо «неправильних» дій власної держави, перестає підтримувати або співпрацювати з тими речами, з якими він не згоден. Політичних дій слід уникати, оскільки вони схильні сприймати зло системи, якій вона протистоїть, і часто закликає до жертви особистості в її пошуках свободи для всіх. Насильство слід терпіти лише тоді, коли воно використовується для протидії якомусь іншому крайньому насильству. Його слід уникати, коли це можливо. Повстання має зберегти дух бунтаря, залишаючи місце для розбіжностей і відхилень у своїх спробах створити новий порядок. Зрештою, бунт має шукати певну збалансовану напругу між свободою та справедливістю, подібну до духу двох індивідів, які визнають свої відмінності, але терплять один одного і спілкуються в гармонії, дружбі та взаєморозумінні.

ВИСНОВКИ.

Центр сучасної політичної думки завжди займала проблема свободи. Екзистенціалізм – це філософія, яка займається сферою нашого усвідомлення свободи та обмежень цієї свободи. Він прагне пояснити людський стан шляхом з'ясування фундаментальних проблем людського існування.

Оскільки соціальна структура формує і домінує над життям індивідів, логічно припустити, що лише колективна боротьба здатна усунути умови виживання, що пригнічують індивідуальність, і створити середовище, яке підходить для безперешкодного розвитку здібностей кожної живої людини. Нонконформістська діяльність окремих екзистенціалістів може досягти

духовної та обмеженої матеріальної свободи для кожного бунтівника, але важко уявити, як приклад чи свідчення творчої та артикулюючої меншості може мотивувати маси як особистості. Проте, якщо зміни відбуваються за допомогою керівництва масами чи класами, індивід знову буде придушений безособистісним, знову порине у невпинне виживання, і мета екзистенціалізму як вільного суспільства для кожного окремого члена знову буде розгромлена в механізмі організації мас.

Якщо екзистенціалізм існує для того, щоб спонукати всіх людей до беззлобного суспільства або істинного життя, то в основі своїй він зазнає провал. Тільки завдяки поводженню з людьми як із частиною групи, можна досягти всіх, і це зруйнувало б основний принцип екзистенціалізму, за яким кожна людина унікальна і не повинна розглядатися як частина групи, лише як вільна та істинна особистість. Тому спроба підняти суспільство з того, що воно є, у те, чим воно має бути, – неминуче зазнає невдачі. Для Камю кожен акт повстання проти гноблення виправдано, але встановлює нову форму рабства. Для Сартра акт трансцендентності заперечує сам собі у процесі матеріалізації. За ним має бути нове зусилля творчого бунту, яке, у свою чергу, не досягне своєї мети.

Екзистенціалізм намагається пояснити, чому люди тепер відчувають, що основні сили, які керують їхнім життям, є ворожими та незрозумілими і виходять за межі їхньої здатності контролювати чи змінюватися, породжуючи єдину мету вижити. Це відчуття безпорадності виникає тому, що люди були дегуманізовані через відчуження, які вони відчувають у груповому житті. Відчуження виражає той факт, що творіння людського розуму домінують над своїми творцями. Жертви цього рабства позбавляються якостей самовизначення та самоспрямування, які підносять їх над тваринним рівнем.

Для екзистенціалізму відчуження людини є споконвічною, незнищеною ознакою людського існування. Вільна і свідома людина непримиренно віддалена від світу, в який вона була вкинута. Хоча вона може впровадити в нього сенс, цінність, корисність, це не знищує його чужої та абсурдної природи.

Оскільки джерела відчуження невикорінені, ми можемо лише прозоро протистояти і стоїчно терпіти в цьому похмурому стані, намагаючись вижити, впоратися з ним якнайкраще. Усі різноманітні шляхи, якими екзистенціалісти прагнуть вийти за межі своєї долі, релігії, художньої творчості, добрих справ, лібералізму, соціальної революції, за власним визнанням є лише паліативними та поверхневими. Вони можуть зробити життя терпимим і змістовним, але не припиняють і не можуть припинити стан відчуження. Вільні люди зобов'язані намагатися подолати свою відчуженість найпридатнішими для них способами, але їхні зусилля виявляються марними. Це меланхолійна доля людини. Відчуження є еквівалентом концепції первісного гріха. Замість того, щоб вказувати на будь-який вихід із стану відчуження, екзистенціалізм робить його постійною основою людського життя, відтворення і виправдовує це в метафізичних термінах.

Незважаючи на турботу про реальний світ і акцент на дії, екзистенціалісти не бачать можливості встановлення загальної свободи для всіх людей. Натомість найкраще, на що можна сподіватися, – це духовна свобода для індивіда, який тимчасово уникає обмежень суспільства для встановлення автентичного існування для себе як особистості.

Екзистенціалістська концепція свободи привносить життєву силу та відчуття мети в життя особистості в умовах виживання, як на фізичному рівні, так і на духовному. Це тому, що передбачає потребу постійного

подолання того, чим є людина в даний момент, на користь багатшої особистості, ніколи не бути в'язнем колись сформованого «я», рутинного світу, легкого життя. Таким чином, свобода пов'язується з унікальністю та творчістю кожного з нас. Вільна людина може бути лише творчою особистістю, творчою в сенсі утвердження своєї унікальності проти всього, що може її знищити, і особливо проти власної схильності бути байдужим.

Зрештою, це означає, що свобода є потенційною силою лише в особистості і не може бути створена законами, інститутами, моделями чи природною добродійною силою. Також це означає, що навіть у вільному суспільстві вільні лише ті, хто відважно прагне до свободи, а інші є рабами найбільшого ворога – байдужості. Ця екзистенціалістська концепція свободи стає боротьбою проти людської байдужості; байдужість, яка спокушає нас шукати втіхи безликої маси і руйнує нашу унікальність у думках і діях, змушуючи нас вірити, що ми все ще вільні, тому що ми виживаємо в певному суспільстві. Ця концепція свободи не зробила б життя більш спокійним, але, безумовно, була б більш експериментальною, оскільки відкрила б людину для емпіричного досвіду і звільнила б її від ототожнення з абстракціями.

У певному сенсі ця пристрасна готовність шукати, знаходити та бути свідком вищого особистого експерименту з індивідом є ядром екзистенціалізму. Вона створює основу для справжнього існування, є ключем до подолання відчуження в тій мірі, в якій її можна подолати, і дає обіцянку для збереження вільної та відповідальної людини.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адорно Т. Исследование авторитарной личности / пер. с нем.. М.: Астрель, 2012. 473 с.
2. Гегель Г. В. Ф. Феноменология Духа. / пер. под ред. Э. Л. Радлова. СПб.: Брокгауз-Ефрон, 1913. 377 с.
3. Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / пер. з англ. Р. Димерця, В. Єрмоленка, Н. Іванової, Є. Мірошниченка, Т. Олійник; передмова та примітки: Т. Польської та В. Малахова. К.: Дух і Літера, 2000. 600 с.
4. Камю А. Чума / пер. з фр.: В. Євменова. Харків: Фоліо, 2020. 310 с.
5. Камю А. Бунтівна людина // Вибрані твори у трьох томах. 3-й том. - Харків: Фоліо, 1997. 623 с.
6. Ніцше Ф. Весела наука / пер. з нім. В. Чайковського. Харків: Фоліо. 2020. 284 с.
7. Ніцше Ф. Повне зібрання творів. Том 1. Народження трагедії. Невчасні міркування I—IV; Твори спадку 1870—1873. / пер. з нім. К. Котюк та О. Фешовця. Львів: Астролябія, 2004. 769 с
8. Сартр Ж-П. Буття і ніщо: нарис феноменологічної онтології. / Пер. з французької Віталій Лях, Петро Таращук. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 855 с.
9. Сартр Ж-П. Шляхи свободи. Трилогія. Ч. 1: Зрілий вік / пер. з фр.. К.: Юніверс, 2006. 384 с.
10. Сартр Ж-П. Шляхи свободи. Трилогія. Ч. 2: Відстрочення / пер. з фр.. К. : Юніверс, 2008. 448 с.
11. Сартр Ж-П. Шляхи свободи. Трилогія. Ч. 3: Смерть у душі / пер. із фр. Л. Кононовича. К.: Вид-во Жупанського, 2016. 312 с.

- 12.Сартр Ж.-П. Слова / пер. с фр.. М.: Прогресс, 1966. 176 с.
- 13.Фромм Е. Втеча від свободи / пер. з англ. М. Яковлєва. Харків: «КСД», 2019. 288 с.
- 14.Хайдеггер М. Бытие и время / пер. с нем. В.В. Бибихина. Харьков: «Фолио», 2003. 503 с.
- 15.Ясперс К. Смысл и назначение истории / пер. с нем. М.: Политиздат, 1991. 527 с.
- 16.Adorno T.; Frenkel-Brenswik, E.; Levinson, Daniel J.; Sanford, R. Nevitt
The Authoritarian Personality. New York, N.Y. : Harper & Brothers,
1950.
- 17.Buber M. (2002) [1947]. Between Man and Man. Routledge.
- 18.Heidegger M. Being and Existence. Chicago: Henry Regnery Company,
1959.
- 19.Jaspers K. Way to wisdom / trans. New Haven: Yale University Press,
1973.
- 20.Kierkegaard S. The Present Age / trans. by A. Dru and W. Lowrie.
London: Oxford University Press, 1949.
- 21.Marcel G. The Philosophy of Existence. Boston; Beacon Press, 1949.
- 22.Sartre J.-P. Critique of Dialectical Reason. New fork: George Braziller,
1960.
- 23.Skinner B. F. Walden Two. New York: Macmillan Publishers, 1948.